

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อปฏิรูป การเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ :

กรณีศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดที่ 23

THE UPGRADING OF LEARNING PROFICIENCY TOWARDS THE REFORM
OF THE STUDENT-CENTERED BY ACTION RESEARCH AND KNOWLEDGE
MANAGEMENT FOLLOW-UP: A CASE STUDY OF THE BORDER
PATROL POLICE SCHOOL UNDER THE BORDER PATROL
POLICE REGIONAL HEAD QUARTER 23

ศิริดา บุรชาติ

SIRIDA BURACHAT

มหาวิทยาลัยนครพนม

NAKHON PHANOM UNIVERSITY

นครพนม

NAKHON PHANOM

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยและการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิด Constructivism โดยการติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและยกระดับผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนให้สูงขึ้น และจัดกระบวนการจัดการความรู้ด้านการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 อย่างต่อเนื่องอันจะก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติ (Professional learning community : PLC) ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการถอดบทเรียนจากผู้เข้าร่วมวิจัย และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยเก็บจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมและผลการทดสอบ O-NET กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้บริหาร ครู โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 จำนวน 11 โรงเรียน รวม 71 นาย ใช้การเลือกแบบเจาะจงและพิจารณาจากความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบกรอกข้อมูลระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม แบบสะท้อนผลการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงอุปนัย (Inductive content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหาร ครู มีความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการทดสอบ O-NET 5 ปีซ้อนหลัง วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และนำผลมาวางแผนการสอนได้ ประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ BBL PBL และ RBL ออกแบบผังการสร้างแบบทดสอบ

สร้างแบบทดสอบได้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และนำมาใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ 2) ผลการทดสอบ O-NET โดยภาพรวม 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 สูงขึ้น จำนวน 5 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.45 เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2558 และสูงกว่าปีการศึกษา 2558 เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2557 ซึ่งมีเพียงจำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และ 3) ผู้บริหาร ครูในกลุ่มสาระเดียวกัน โรงเรียนเดียวกัน และระหว่างโรงเรียน มีการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านความสำเร็จ ความล้มเหลว จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาร่วมกัน

คำสำคัญ : การยกระดับ, การติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ABSTRACT

This research aims to develop the proficiency of research and educational management on student-centered according to the Constructivism concept by knowledge management following up for educational quality development, upgrading learning proficiency and O-NET test results of the border patrol police schools' administrators and teachers under the region 23 for obtaining Professional Learning Community. Mixed methods and qualitative research were conducted by analyzing activities' participation of target groups and O-NET test results. 71 administrators and teachers of 11 border patrol police schools under the region 23 are the target groups by purposive sampling. The research instruments were activity participatory research form and learning reflection form. The statistics employed comprise frequency distribution, percentage, means, standard deviation and Inductive Content Analysis.

The research findings are 1) the school administrators and teachers can analyze and synthesize the results of the O-NET scores from the last 5 years including the core curriculum of learning in year 2551 BA for analyzing, lesson planning, applying BBL, PBL and RBL instructional activities, and test construction with its design. 2) The overall results of O-NET scores of five learning areas of Grade 6 students in academic year 2016 were higher than those in academic year 2015 and 2014 in 5 schools by 45.45 % and in 3 schools by 30% respectively. 3) The school administrators and teachers in the same learning area and school or inter-school transcribe the lesson and exchange its knowledge on achievement, failure, strength and weakness by integrating The Royal Projects to the instructional activities management

Keywords: The upgrading, Knowledge management

บทนำ

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นโรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีที่ตั้งกระจายอยู่ตามแนวชายแดน พื้นที่ทุรกันดาร ห่างไกลการคมนาคมทั่วทุกภาคของประเทศ ปรัชญาของโรงเรียน คือ “สร้างภูมิปัญญา พัฒนาคุณภาพชีวิต สัมฤทธิ์ผลความมั่นคง” โรงเรียนตำรวจ

ตระเวนขายแดน ถือกำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2499 ที่หมู่บ้านดอนมหาวัน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เปิดสอนเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2499 เป็นต้นมา และจากการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้โดยเสด็จพระราชดำเนิตามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเยี่ยมเยียนราษฎร ได้ทราบว่า เยาวชนในชนบทส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาทุพโภชนาการ ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งจะมีผลเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาด้านการศึกษา เพราะเมื่อเด็กเยาวชนมีสุขภาพไม่ดี ก็ไม่สามารถจะเข้ารับการศึกษได้ดี จึงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โดยให้เริ่มดำเนินการในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ต่อมาทรงมีพระราชประสงค์ที่จะช่วยเด็กนักเรียนโดยพระราชทานทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดี มีสติปัญญาที่จะศึกษาต่อไปได้ให้ได้รับการศึกษาต่อจนถึงขั้นสูงสุด ส่วนผู้ที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาคือได้รวมทั้งพวกไม่มีสัญชาติ ก็มีพระราชประสงค์ให้ฝึกอาชีพที่สามารถใช้ได้ในที่ถองถิ่นนั้น (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2558)

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ดำเนินงานและสนองงานโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในงานพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร จัดตั้งและดำเนินการจัดการเรียนการสอนนักเรียน ซึ่งมีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดจำนวน 8 โรงเรียน และศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 3 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 11 โรงเรียน อยู่ในพื้นที่จังหวัดนครพนม จำนวน 8 โรงเรียน อยู่ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร 2 โรงเรียน และจังหวัดสกลนคร 1 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 1,130 คน เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีครูจำนวนทั้งสิ้น 94 คน จำแนกเป็นครูที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 76 คน เป็นผู้ดูแลเด็กและครูอาสา จำนวน 18 คน ครูของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นตำรวจตระเวนชายแดนไม่ได้เรียนวิชาชีพครูมาก่อน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเพิ่มพูนความรู้และทักษะทางการสอนให้แก่ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทั้งการศึกษาระยะยาวเพื่อเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา และการฝึกอบรมระยะสั้นด้านเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23, 2561, น. 1-11)

จากผลการทดสอบ O-NET ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา พ.ศ. 2558 ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดที่ 23 จำนวน 11 โรงเรียน มีเพียง 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านนากระเสริม ที่มีผลการทดสอบ O-NET สูงกว่าระดับประเทศในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเมื่อเปรียบเทียบกับผลระหว่างปีการศึกษา พบว่า มีเพียงจำนวน 3 โรงเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยรวม 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ของปีการศึกษา พ.ศ. 2558 สูงกว่า 2557 คือ โรงเรียนบ้านนากระเสริม โรงเรียนบ้านหาดทรายเพ และโรงเรียนค้อกนิสไทย ตามลำดับ (กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23, 2560, น. 1-9) และถึงแม้ว่าผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ผลการทดสอบ O-NET รายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2558 จะค่อนข้างต่ำกว่าระดับประเทศ แต่เมื่อพิจารณาสิกลงไปในแต่ละสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ของแต่ละโรงเรียน จะพบว่า ทั้ง 11 โรงเรียน มีผลการทดสอบในแต่ละสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันเมื่อเทียบกับระดับประเทศ ทั้งที่อยู่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดที่ 23 เหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ในรายสาระเรขาคณิต มีผลการทดสอบสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ คือ โรงเรียนบ้านหาดทรายเพ โรงเรียนบ้านหนองคู และโรงเรียนบ้านนาสามัคคี ในขณะที่สาระความน่าจะเป็น มีผลการทดสอบสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ คือ โรงเรียนคอนราดเฮงเค้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในรายสาระการอ่าน สาระการฟัง ดู และพูด

มีผลการทดสอบสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ คือ โรงเรียนค้อกนิสไทย ในขณะที่สาระวรรณคดีและวรรณกรรม มีผลการทดสอบสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ คือ โรงเรียนบ้านนากระเสริม โรงเรียนบ้านหาดทรายเพ และโรงเรียนคอนราตเอ็งเคิ้ล และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เหลือก็จะมีลักษณะคล้าย ๆ กัน ซึ่งหากนำผลการวิเคราะห์ทั้งหมดมาให้ทั้ง 11 โรงเรียนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ปัญหา จุดแข็งและจุดอ่อนซึ่งกันและกันเพื่อร่วมกันพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทั้ง 11 โรง ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกัน จากการลงพื้นที่และจัดโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในทรงเจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา โดยกระบวนการวิจัยเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นวิธีการสอนแบบ PBL RBL และ BBL โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดที่ 23 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นโรงเรียนที่มีโครงการพระราชดำริ 8 โครงการ ซึ่งสามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ และฝึกประสบการณ์ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากการบริหารจัดการภายในโรงเรียน การดำเนินงานโครงการและการจัดการเรียนการสอนยังเป็นการทำงานแบบแยกส่วน หากมีการบูรณาการกิจกรรมในโครงการเข้ากับการเรียนการสอนจะเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์สูงยิ่งต่อนักเรียน

กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge management : KM) (John, 2008, p. 9) คือ การบริหารจัดการที่ส่งเสริมสนับสนุน สร้างบรรยากาศ ให้คนในองค์กรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อทำให้เกิดความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวคน (Tacit knowledge) ได้แสดงออกเป็นความรู้ที่แจ้งชัด (Explicit knowledge) ในรูปแบบของ Best Practice เพื่อเก็บไว้เป็นคลังความรู้ เผยแพร่ให้บุคคลอื่นสามารถนำไปใช้พัฒนางาน และสร้างนวัตกรรมให้กับองค์กร สอดคล้องกับกระบวนการของ PLC (Professional learning community) ซึ่งเป็นวิธีการรวมตัว ร่วมพลังและร่วมเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนางาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1) สร้างทีมและประชุม (Community) เพื่อมีเป้าหมายเดียวกัน 2) ดำเนินการวางแผน ร่วมดำเนินการจัดอบรมและร่วมอบรมพัฒนา (Practice) 3) สะท้อนความคิด หาแนวทางแก้ไข (Reflection) โดยการเปิดใจรับฟังเสนอวิธีการ และร่วมกันพัฒนา 4) เลือกที่จะเรียนรู้และนำสิ่งที่ได้ไปปฏิบัติ ประเมินผลร่วมกัน (Evaluation) 5) สร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา (Network development)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เคยเป็นผู้รับผิดชอบโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในทรงเจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา โดยกระบวนการวิจัยเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นวิธีการสอนแบบ PBL RBL และ BBL โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดที่ 23 มาก่อน จึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM) โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Kemmis, McTaggart, & Nixon, 2014, pp. 86-87) ตามวงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อน (Reflection) และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) การวิจัยพหุกรณีศึกษา (Multi-case study research) มีการผสมผสานวิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Johnson & Vicki, 2004, pp. 128-132) มาเป็นแนวทางในการดำเนินการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 ด้านการวิจัยและการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิด Constructivism โดยการติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและยกระดับผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้สูงขึ้น
3. เพื่อจัดกระบวนการจัดการความรู้ด้านการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 อย่างต่อเนื่องอันจะก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติ (Professional learning community : PLC)

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 หมายถึง การช่วยให้หรือสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 มีความสามารถด้านการวิจัยและการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้อย่างน่าสนใจ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุผลตามเป้าหมาย

2. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการยกระดับผลการทดสอบ O-NET หมายถึง การพัฒนาความสามารถทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะอยู่ในรูปของคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ของแต่ละโรงเรียน

3. กระบวนการวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนที่ใช้ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายโดยการบูรณาการร่วมกันประกอบด้วย

3.1 กระบวนการของ PLC (Professional learning community) หมายถึง การรวมตัวของผู้เข้าร่วมโครงการ (ผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติการสอน และนักวิจัย) ร่วมพลังและร่วมเรียนรู้ร่วมกันในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1) สร้างทีมและประชุมเพื่อมีเป้าหมายเดียวกันในการยกระดับผลการเรียน 2) ดำเนินการวางแผน ร่วมดำเนินการจัดอบรม และร่วมอบรมพัฒนา 3) สะท้อนความคิด หาแนวทางแก้ไขโดยการเปิดใจ รับฟัง เสนอวิธีการ และร่วมกันพัฒนา 4) เลือกที่จะเรียนรู้และนำสิ่งที่ได้ไปปฏิบัติ ประเมินผลร่วมกัน 5) สร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เปิดใจรับและให้ มีผู้นำและผู้ตามในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.2 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การพัฒนาผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนโดยประชุมผู้บริหารและครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัด 23 เพื่อทำความเข้าใจวัตถุประสงค์โครงการ ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ โดยดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถอดบทเรียน ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนโดยนำผลจากการทำกิจกรรมการถอดบทเรียนมาสรุปความสำเร็จ ปัญหา แนวทางแก้ไขเพื่อวางแผนการดำเนินงานในวงจรต่อไป

3.3 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หมายถึง การให้ผู้ร่วมโครงการร่วมกันเปิดใจ รับฟัง เสนอวิธีการนำไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผลร่วมกัน และช่วยเหลือกัน ภายใต้บริบทหรือวิถีชีวิตตามความเป็นจริงตามระเบียบที่ปฏิบัติในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิด Constructivism (Martin, 1994, p. 46) และชุมชนแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติ PLC 5 ขั้นตอน 1) สร้างทีมและประชุม (Community) 2) ดำเนินการวางแผน ร่วมดำเนินการจัดอบรม และร่วมอบรมพัฒนา (Practice) 3) สะท้อนความคิด หาแนวทางแก้ไข (Reflection) โดยการเปิดใจ รับฟัง เสนอวิธีการ และร่วมกันพัฒนา 4) เลือกที่จะเรียนรู้และนำสิ่งที่ได้ไปปฏิบัติ ประเมินผลร่วมกัน (Evaluation) 5) สร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา (Network development) โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เปิดใจรับและให้มีผู้นำและผู้ตามในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Hord & Sommers, 2008, pp. 60-61) การติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge management) โดยการถอดบทเรียนเพื่อเสนอปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข (John, 2008, p. 9) โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติ (Action) 3) การสังเกต (Observation) และ 4) การสะท้อน (Reflection) (Kemmis, McTaggart, & Nixon, 2014, pp. 86-87)

ประโยชน์ของการวิจัย

ผู้บริหาร และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 มีความรู้ ความเข้าใจด้านกระบวนการวิจัย กระบวนการ PLC กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ BBL RBL PBL และการถอดบทเรียนหาจุดแข็ง จุดอ่อนจากการปฏิบัติ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 ประกอบด้วย นายตำรวจนิเทศและบุคลากรที่ดูแลเกี่ยวกับการศึกษา จำนวน 5 นาย ครูใหญ่ และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ จำนวน 11 โรงเรียน รวม 66 นาย รวมทั้งสิ้น 71 นาย โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และพิจารณาจากความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ตามเกณฑ์ คือ ต้องเป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบกรอกข้อมูลระหว่างการทำงานร่วมกัน 2) แบบสะท้อนผลการเรียนรู้ 3) แบบประเด็นคำถาม ที่ใช้ในการถอดบทเรียน ผ่านการหาความเหมาะสม และความเป็นไปได้จากการนำไปใช้ในโครงการส่งเสริมการนำผลการทดสอบไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา (O-NET) : การวิจัยและพัฒนาครูในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้กระบวนการกำกับติดตามและสนับสนุน (Monitoring and supporting) และนำมาปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามวงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อน โดยการกำกับติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน เพื่อหาสาเหตุ ปัจจัย ปัญหาพร้อมทั้งแลกเปลี่ยนแนวทางแก้ไขที่ดีและบรรลุเป้าหมายบูรณาการร่วมกับกระบวนการ PLC 5 ขั้นตอน 1) สร้างทีมและประชุม 2) ดำเนินการวางแผน ร่วมดำเนินการจัดอบรมและร่วมอบรมพัฒนา 3) สะท้อนความคิด หาแนวทางแก้ไข 4) เลือกที่จะเรียนรู้และนำสิ่งที่ดีไปปฏิบัติ 5) สร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา บูรณาการร่วมกับแบ่งเป็น 2 ระยะ รายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 (ภาคเรียนที่ 1)

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning)

ประชุมผู้บริหารและครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัด 23 เพื่อทำความเข้าใจโครงการฯ และประชุมทีมงานและคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อวางแผนการดำเนินงานจัดเตรียมเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ ในการอบรม

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Action)

จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ผล O-NET 5 ปี ย้อนหลัง)” พิจารณาสาระ/มาตรฐานที่นำมาพัฒนาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” “การวิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551” “การจัดการเรียนการสอนแบบการใช้สมอง เป็นฐาน (Brain-based Learning : BBL) แบบโครงงาน (Project-based learning : PBL) การเรียนรู้ โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based learning : RBL) และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ” “การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ในรูปแบบต่าง ๆ” “การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ”

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกต (Observation)

รวบรวมข้อมูลจากแบบกรอกข้อมูลการทำกิจกรรมขณะเข้ารับการอบรม และ จัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ในประเด็น “ผลการวิเคราะห์ผลสอบ O-NET 5 ปี ย้อนหลัง กับการจัดการเรียนการสอนและการวัด ผลประเมินผลก่อน และหลังการอบรม” “การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลก่อนการอบรมและ หลังการอบรม” “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล แนวทางแก้ไข และผลลัพธ์ที่ได้”

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อน (Reflection)

นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 มาสรุปประเด็น ความสำเร็จ ความล้มเหลว จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ปัญหา แนวทางแก้ไขเพื่อวางแผนการดำเนินโครงการในระยะที่ 2 (ภาคเรียนที่ 2) ต่อไป

ระยะที่ 2 (ภาคเรียนที่ 2)

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Replanning)

ประชุมผู้บริหารและครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดที่ 23 เพื่อรายงานข้อค้นพบจากการ สะท้อนผล ปรับแผนการดำเนินงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ เพื่อใช้กับเนื้อหาในภาคเรียนที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Action)

ประชุมเชิงปฏิบัติการ ทบทวน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง “การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เนื้อหาภาคเรียนที่ 2” “การประยุกต์ใช้การจัดการกิจกรรมแบบ BBL PBL RBL กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551” “การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐาน” “การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ”

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติ (Action)

รวบรวมข้อมูลจากแบบกรอกข้อมูลการทำกิจกรรมขณะเข้ารับการอบรม และ จัดเวทีถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในกิจกรรมที่ดำเนินการในขั้นตอนการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อน (Reflection)

นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 มาสรุปประเด็น ความสำเร็จ ความล้มเหลว จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ปัญหา แนวทางแก้ไขเพื่อวางแผนการดำเนินโครงการในปีถัดไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์และเปรียบเทียบคะแนน O-NET 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2554 -2558) วิเคราะห์ค่าเป้าหมายในการเพิ่ม (3%) อัตราการเพิ่มจริงในปี 2559 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงอุปนัย (Inductive content analysis) โดยยึดหลักการวิเคราะห์สังเคราะห์ ภายใต้ความเหมือนและความต่างของสาเหตุ ปัจจัย ปัญหา การสังเคราะห์ผลการกำกับติดตามและถอดบทเรียน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 ด้านการวิจัยและการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิด Constructivism โดยการติดตามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 มีความเข้าใจ และสามารถดำเนินการ

1.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 ปีย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - ปี พ.ศ. 2558 เป็นรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายสาระการเรียนรู้ และรายมาตรฐานการเรียนรู้ได้

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในรายมาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการทดสอบ O-NET ย้อนหลัง 5 ปี มาร่วมกันพิจารณาเพื่อวางแผนในการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล โดยสาระ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดใดที่คะแนนต่ำครูและผู้บริหารร่วมกันวางแผนเพื่อเร่งพัฒนาให้กับนักเรียนเป็นพิเศษ ส่วนมาตรฐานตัวชี้วัดที่สูงครูและผู้บริหารร่วมกันส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน

1.3 การจัดการเรียนการสอนและนวัตกรรมในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ได้เน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ BBL PBL และ RBL ซึ่งแต่ละรูปแบบมีขั้นตอนกระบวนการที่แตกต่างกัน มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และระหว่างโรงเรียนและเลือกสิ่งที่ส่งผลสำเร็จและแนวทางที่ดีไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้เป็นอย่างดี

1.4 ออกแบบการสร้างผังการสร้างแบบทดสอบ (Test blueprint) และสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลทางการศึกษาได้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.5 กำหนดปัญหาการวิจัย ตั้งคำถามการวิจัย การนำปัญหาในชั้นเรียนไปใช้แก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนได้

2. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและยกระดับผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้สูงขึ้น ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนน O-NET ระหว่างปีการศึกษา 2557-2559 โดยภาพรวม 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้

โรงเรียน	คะแนน O-NET เฉลี่ย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตามปีการศึกษา				
	2557	2558	2559	ผลต่างปี กศ. 2557-2558	ผลต่างปี กศ. 2558-2559
A	50.35	39.28	36.12	-11.07	-3.16
B	36.56	35.47	31.44	-1.09	-4.03
C	44.84	34.07	41.11	-10.77	7.04
D	38.34	33.60	37.91	-4.74	4.31
E	36.56	32.80	44.21	-3.76	11.41
F	34.71	37.23	37.20	2.52	-0.03
G	35.98	40.09	37.97	4.11	-2.12
H	35.31	28.99	32.04	-6.32	3.05
I	36.50	42.39	31.00	5.89	-11.39
G	35.03	33.42	34.08	-1.61	0.66
K	-	32.37	28.86	-	-3.51

หมายเหตุ : โรงเรียน K มีการสอบ O-NET ครั้งแรก ปีการศึกษา 2558

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการทดสอบ O-NET โดยภาพรวม 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดที่ 23 ปีการศึกษา 2559 สูงขึ้น จำนวน 5 โรง คิดเป็นร้อยละ 45.45 เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2558 และสูงกว่าปี การศึกษา 2558 เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2557 ซึ่งมีเพียงจำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 30

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนน O-NET ระหว่างปีการศึกษา 2558-2559 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

โรงเรียน	คะแนนรายวิชา														
	ภาษาไทย			คณิตา			วิทย์			สังคมฯ			อังกฤษ		
	ปี พ.ศ.			ปี พ.ศ.			ปี พ.ศ.			ปี พ.ศ.			ปี พ.ศ.		
	2558	2559	ผลต่าง	2558	2559	ผลต่าง	2558	2559	ผลต่าง	2558	2559	ผลต่าง	2558	2559	ผลต่าง
A	43.75	47.08	3.33	31.67	30.00	-1.67	42.33	38.50	-3.83	50.33	43.33	-7.00	28.88	21.57	-7.31
B	39.31	35.38	-3.93	31.11	28.33	-2.78	37.89	31.44	-6.45	41.67	32.92	-8.75	27.36	30.28	2.92
C	37.60	52.47	14.87	34.81	39.48	4.67	33.67	42.40	8.73	35.92	43.53	7.61	28.37	27.67	-0.70
D	44.00	52.46	8.46	25.00	30.71	5.71	36.60	37.79	1.19	38.40	44.64	6.24	24.00	23.93	-0.07
E	37.50	52.71	15.21	32.50	57.50	25.00	42.50	48.75	6.25	34.00	41.25	7.25	17.50	20.83	3.33
F	46.88	49.21	2.33	27.75	34.62	6.87	39.55	33.69	-5.86	43.50	40.00	-3.50	28.88	28.46	-0.42
G	48.44	52.63	4.19	38.13	32.92	-5.21	39.94	34.50	-5.44	45.50	44.58	-0.92	28.44	25.21	-3.23
H	33.75	41.11	7.36	32.50	20.63	-11.87	30.09	31.36	1.27	34.00	35.45	1.45	28.13	24.55	-3.58
I	45.56	38.60	-6.96	25.00	35.56	10.56	43.56	32.40	-11.16	32.38	32.00	-0.38	35.28	27.00	-8.28
G	36.00	41.23	5.23	20.63	27.00	6.37	36.60	36.91	0.31	41.60	34.77	-6.83	26.00	23.41	-2.59
K	35.83	30.19	-5.64	20.00	23.75	3.75	36.00	27.25	-8.75	40.00	35.00	-5.00	30.00	28.13	-1.87

จากตารางที่ 2 พบว่า มีผลการทดสอบ O-NET สูงขึ้นดังนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสูงขึ้น จำนวน 8 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 72.73 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น จำนวน 7 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 63.64 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สูงขึ้น จำนวน 5 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.46 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงขึ้นจำนวน 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.36 และ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสูงขึ้น จำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.18

3. การจัดกระบวนการจัดการความรู้ด้านการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัด 23 อย่างต่อเนื่องอันจะก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติพบว่า ผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัด 23 ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการถอดบทเรียนเกี่ยวกับความสำเร็จ ความล้มเหลว จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ปัญหาการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูในกลุ่มสาระเดียวกัน โรงเรียนเดียวกัน หรือระหว่างโรงเรียน และได้เรียนรู้ แนวทางแก้ไขเพื่อวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และได้เรียนรู้วิธีการบูรณาการโครงการในพระราชดำริกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจนเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

อภิปรายผล

1. จากการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัด 23 ทำให้ผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัด 23 มีความรู้ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ผล O-NET และนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ได้เรียนรู้เทคนิคการนำกิจกรรมการกระตุ้นสมอง (Brain gym) เข้าสู่บทเรียน ก่อนที่จะทำการเรียนการสอน รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ BBL PBL และ RBL ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนทำให้การเรียนการสอนมีทิศทางมากขึ้น ครูวิเคราะห์หลักสูตร การพิจารณามาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอน การสร้างผังการสร้างแบบทดสอบ (Test blueprint) และการออกข้อสอบที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้เรียนรู้ปัญหาการวิจัย การนำปัญหาในชั้นเรียนไปใช้แก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการ PLC บูรณาการร่วมกับกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามวงจร 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผนที่มีการประชุมและทำความเข้าใจโครงการร่วมกัน มีการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนร่วมกันเพื่อดำเนินการวางแผนในการดำเนินการเตรียมการ ขั้นการปฏิบัติโดยการร่วมอบรม และร่วมพัฒนานำสิ่งที่ได้จากการอบรมพัฒนาไปใช้ ขั้นการสังเกต โดยการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่สำเร็จเพื่อนำผลไปสู่ขั้นการสะท้อน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา หาแนวทางแก้ไข และร่วมกันสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาาร่วมกัน ระหว่างเพื่อนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันแต่ต่างโรงเรียน หรือเพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกัน หรือผู้บริหารระหว่างโรงเรียน สอดคล้องกับรูปแบบของ Hiatt-Michael (2001, p. 117) และ Senge (1990, pp. 217-214) ที่กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของ PLC คือ บุคลากรจะต้องมีความรอบรู้แห่งตน มีแบบแผนความคิดอ่าน มีวิสัยทัศน์ร่วมกับทีม มีการเรียนรู้ของทีม และร่วมกันคิดอย่างเป็นระบบ ทำให้ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ และส่งผลต่อผู้เรียนคิดเอง ทำเองและผลิตผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ จูลี่ ศรีษะโคตร (2557, น. 88) และ วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557, น. 38) ที่พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้คือการมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้ของผู้เรียนส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ หนูฤทธิ์ ไกรพล (2558, น. 183) ที่พบว่า การเป็นชุมชนทางการเรียนรู้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพสู่คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการสูงขึ้น

2. ผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดที่ 23 ปีการศึกษา 2559 เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2558 โดยรวม 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า มีผลการทดสอบ O-NET สูงขึ้นจำนวน 5 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.45 ซึ่งสูงกว่าปี การศึกษา 2558 เมื่อเทียบกับ ปีการศึกษา 2557 ซึ่งมีเพียงจำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 30 เมื่อพิจารณาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสูงขึ้น จำนวน 8 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 72.73 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สูงขึ้น จำนวน 7 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 63.64 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สูงขึ้น จำนวน 5 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.46 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงขึ้นจำนวน 4 โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 36.36 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสูงขึ้น จำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการ PLC ที่ให้ทุกคนตั้งแต่ผู้กำกับ การ นายตำรวจจิต นครใหญ่ และครูเข้าร่วมประชุม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และข้อตกลงการเข้าร่วมกิจกรรมการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วม ในการดำเนินการวางแผน อบรมและการพัฒนาศักยภาพ การจัดกิจกรรมให้ผู้บริหารและครูวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน ของตนเอง ประกอบด้วยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการทดสอบ O-NET 5 ปีย้อนหลัง ปีการศึกษา 2554-2558 สอดคล้องกับ สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์ และคณะ (2558, น. 13-20) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์รายงานผลการทดสอบ O-NET ฉบับที่ 6 แยกตามรายวิชา เพื่อผู้บริหารจะได้ทราบปัญหาในโรงเรียนว่ามีรายวิชาใดบ้างที่โรงเรียนต้องพัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเร่งด่วน การวิเคราะห์รายงานผลการทดสอบ O-NET ฉบับที่ 2 และ 5 เพื่อให้ครู ได้ทราบว่ามีสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ใดที่ครูวางแผนการพัฒนายอย่างเร่งด่วนเพื่อให้คะแนน O-NET ในปีถัดไป สูงขึ้น รวมทั้งการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อมาวางแผนการจัดการเรียน การสอนและการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับ สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์ และคณะ (2558, น. 14) ที่กล่าวว่า ก่อนสอนครูต้องรู้ว่าสอนไปทำไม โดยครูควรศึกษาเอกสารตัวชี้วัดและสาระแกนกลางตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอน แล้วคิดวิเคราะห์และเขียนแผนการสอน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้จัดการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และนวัตกรรมใหม่ ๆ ประกอบด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL BBL และ RBL เพื่อให้ครูสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในกระบวนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับ ชัยรัตน์ สิทธิรัตน์ (2551, น. 4) ที่พบว่า การจัด การเรียนรู้ควรใช้รูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การใช้วิธีการสอน ที่หลากหลายผสมผสานกันเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ ความถนัดได้อย่างเต็มที่ส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับสุมพร ศรีมุงคุณ (2557, น. 70) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัย เป็นฐาน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจและรู้ขั้นตอนในการทำงานและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักการแก้ปัญหา ใช้กระบวนการวิจัยแสวงหาความรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น ส่งผล ต่อการพัฒนาตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้ยังได้นำสิ่งที่ได้จากการอบรม พัฒนาไปใช้ และสะท้อนความคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันและหาแนวทางแก้ไข โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ถอดบทเรียนและร่วมกันสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพร อุณอบ (2552, น. 42) ที่กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่ได้จากการถอดบทเรียน คือ ผู้ร่วมกระบวนการถอดบทเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อันนำมาซึ่งการปรับวิธีคิด และวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์ สอดคล้องกับ ศุภวลิย์ พลายน้อย (2556, น. 166) ที่กล่าวว่า การถอดบทเรียนเป็นการดึงเอาความรู้ที่ได้รับจากการทำงานมาใช้ประโยชน์โดยสมาชิกในกลุ่มสามารถ แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานและสะท้อนกลับได้ทันทีโดยบูรณาการร่วมกับกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ที่มีการวางแผนการทำงานและการปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อน และมีการปรับแผนพัฒนาในวงจรที่ 2

3. ผลการจัดกระบวนการจัดการความรู้ด้านการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัด 23 พบว่า ผู้บริหาร ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัด 23 ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู ผู้บริหารระหว่างโรงเรียน ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ จากการถอดบทเรียน เกี่ยวกับความสำเร็จ ความล้มเหลว จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ปัญหาการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและ ประเมินผลการเรียนรู้ของแต่ละโรงเรียน ได้เรียนรู้แนวทางแก้ไขเพื่อวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และได้เรียนรู้วิธีการบูรณาการโครงการในพระราชดำริกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และส่วนใหญ่ได้นำความรู้ไปปรับใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ในรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมยังได้แลกเปลี่ยนวิธีสอนที่ได้ส่งผลให้การทดสอบสูงขึ้น จากผลการวิจัยกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระการเรียนรู้ ที่ 2 สาระชีวิตกับสิ่งแวดล้อมซึ่งประกอบด้วย 2 มาตรฐาน มาตรฐาน ที่ 2.1 เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต ต่าง ๆ ในระบบนิเวศมีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ ไปใช้ประโยชน์ ซึ่งมีหลายโรงเรียนได้คะแนนต่ำกว่าระดับประเทศและต่ำกว่าปีการศึกษา 2558 แต่บางโรงเรียน ได้คะแนนสูงกว่าระดับประเทศและปีการศึกษา 2558 ในมาตรฐานที่ 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากร ธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศและโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็จะมีผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีสอนระหว่างโรงเรียนซึ่งทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ กรองกาญจน์ นาแพร่ (2560, น. 81) ที่พบว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัวกัน ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเพื่อร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ร่วมกันและสะท้อนผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะ ในการนำผลการประเมินไปใช้

1.1 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นโรงเรียนที่มีโครงการพระราชดำริ และนอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานภายนอกให้ความสนใจเข้ามาจัดโครงการและกิจกรรมให้กับโรงเรียน หากโรงเรียนบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอนและวางแผนนำโครงการดังกล่าวมาบูรณาการกับการเรียนการสอนจะมีประโยชน์สูงยิ่ง ต่อนักเรียน

1.2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องอาศัยเวลาในการพัฒนาทั้งด้านผู้เรียน และครูผู้สอน ผู้บริหารจึงควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนการสอนและการทดสอบให้กับนักเรียนและครู จึงควรทำความเข้าใจหลักสูตร การสอน และการประเมินผล ศึกษา วิจัยและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

1.3 เนื่องจากครูที่สอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ไม่ได้จบวิชาชีพครูโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ จึงควรมีการศึกษา พัฒนา และใช้กระบวนการที่เลี้ยงเข้ามาช่วยในการพัฒนาและควรศึกษาเป็นกรณีและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาผู้เรียนโดยนำแนวทางที่ได้จากการอบรมพัฒนาไปวิจัย เชิงพัฒนากับทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยการวิเคราะห์เส้นทางเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

2.3 ควรมีการศึกษาเป็นรายกรณีชั้นเรียนหรือรายกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเริ่มศึกษาและกำกับติดตามตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6

2.4 ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้สร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สังคม ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) รองศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เอกสารประกอบการอบรมและมาเป็นวิทยากรในเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน และ ขอขอบพระคุณ ดร.ปรีชา อุตระกุล ที่ให้ความอนุเคราะห์มาเป็นวิทยากรการถอดบทเรียน พร้อมทั้งอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ทุกท่านที่มาร่วมเป็นวิทยากรในการถอดบทเรียนให้กับ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงผู้กำกับ พ.ต.อ. สิปปนนท์ สรณคุณแก้ว ครูใหญ่ และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดที่ 23 ทุกท่านที่ร่วมกันพัฒนาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฯ ในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรองกาญจน์ นาแพร่. (2560). การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร. ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23. (28 มีนาคม 2560). ส่งรายงานผลคะแนน O-NET. บันทึกข้อความ ที่ 0030.33(232)/540 หน้า 1-9, สกลนคร.
- _____. (15 มิถุนายน 2561). ส่งแบบรายงานโครงการพระราชดำริฯ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน. หนังสือส่งภายนอก ที่ ดช 0030.33(232)/1158 หน้า 1-11, สกลนคร.
- จุลลี ศรีษะโคตร. (2557). บรรยายภาคองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาด้านจิตวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ชัยรัตน์ สิทธิรัตน์. (2551). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : แคนเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ประภาพร อุ่ณอบ. (2552). แนวคิด และวิธีวิทยาการ ถอดบทเรียน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). ถึงเวลาเปลี่ยนผ่านจาก “โรงเรียน” สู่ “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” เพื่อปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ที่การทำงานร่วมกันของครู คือพลังสำคัญ. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/539976>

- ศุภวัณย์ พลายน้อย. (2556). *นวัตวิถีวิทยาการถอดบทเรียนและสังเคราะห์องค์ความรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2558). *ประวัติความเป็นมาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน*. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2560, จาก <https://sites.google.com/site/researchlru/ro-reiyn-tarwc-trawen-chay daen-ni-canghwad-ley>
- สุมพร ศรีมุงคุณ. (2557). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิจัยเป็นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพมหานคร.
- สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์ และคณะ. (2558). *โครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558 โดยส่งเสริมการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน (O-NET: Ordinary National Educational Test) ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาระบบโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน*. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ, กรุงเทพมหานคร : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- หนูฤทธิ์ ไกรพล. (2558). *การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- Hiatt-Michael, D. (2001). *Caring and the learning community*. Unpublished manuscript, Pepperdine University, Malibu, CA.
- Hord, S. M., & Sommers, W. A. (2008). *Leading Professional Learning Communities: Voices from research and practice*. Thousand Oaks, CA : Corwin.
- John, C. M. (2008). *Build the Leadership Team* (4th ed.). New York : Princess.
- Johnson, W. C., & Vicki, L. P. C. (2004). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. London : Sage.
- Kemmis, S., McTaggart, R., & Nixon, R. (2014). *The Action Research Planner : Doing Critical Participatory Action Research*. New York : Springer Singapore Heidelberg.
- Martin, E., & other. (1994). *Teaching Science for all Children*. Massachusetts : Allyn and Bacon.
- Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. Doubleday, New York, NY : MCB UP Ltd.

ผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริดา บุรชาติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยนครพนม

เลขที่ 8/2 ซอยวิบูลย์มีจนา ถนนสว่างนคร ตำบลในเมือง

อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม 48000

E-mail : siridaburachat28@gmail.com